

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobce: **B. F.**, zastoupeného JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 12. 2023, č.j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 12. 2024, č. j. 33 Ad 21/2023 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Žalobci byl rozhodnutím žalované ze dne 29. 4. 2021, č. j. X, přiznán s účinností ode dne 23. 10. 2020 dílčí invalidní důchod. Dne 6. 1. 2023 požádal žalobce, aby mu žalovaná k tomuto důchodu přiznala příplatek podle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, za dobu jeho nezákonného věznění od 7. 4. 1982 do 7. 4. 1984 a od 18. 4. 1985 do 18. 4. 1988. Žalovaná usnesením ze dne 5. 9. 2023, č. j. X, řízení zastavila s odůvodněním, že příplatek ve výši 30,60 EUR měsíčně již žalobci k invalidnímu důchodu přiznala rozhodnutím ze dne 6. 3. 2023, č. j. X, Sociální pojišťovna v Bratislavě (dále jen „SP Bratislava“) a nelze jej přiznat dvakrát. Námitky žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaná rozhodnutím ze dne 19. 12. 2023, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítla.

[2] Žalobce ve věci podal správní žalobu, kterou Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) zamítl. Poukázal na charakter příplatku podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci s tím, že se nejedná o samostatnou dávku, ale o součást důchodové dávky, k níž se přiznává. Na příplatek se vztahuje čl. 20 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení

(publikováno jako vyhl. č. 228/1993 Sb., dále jen „Smlouva“), který je součástí Přílohy II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „koordinační nařízení“). Podle něj se doby pojištění získané v době trvání společného československého státu dělí mezi nástupnické státy (ČR a SR) podle určitých kritérií. Vzhledem k tomu, že v době rozdělení ČSFR měl zaměstnavatel žalobce sídlo na Slovensku, považují se doby věznění za slovenské doby pojištění. Krajský soud odmítl výklad, podle něhož by bylo možné příplatek k důchodu za tutéž dobu věznění či výkonu vazby přiznat v obou státech. Pokud byla slovenská nositelka pojištění příslušná k vydání rozhodnutí o příplatku ve smyslu citovaného koordinačního nařízení a kritérií uvedených v čl. 20 Smlouvy, pak to vylučuje kompetenci žalované rozhodnout o tomtéž právu věcně. Zastavila-li tedy žalovaná řízení o žádosti žalobce z důvodu „zjevné právní nepřipustnosti“ [§ 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád], postupovala v souladu se zákonem.

[3] Argumentace žalobce ve skutečnosti směřuje k tomu, od jakého data mu příplatek náleží. SP Bratislava mu jej přiznala ode dne 25. 3. 2021, tzn. od data přiznání dílčího slovenského invalidního důchodu. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že žalovaná by mu měla přiznat doplatek na příplatku podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci za období od přiznání dílčího českého invalidního důchodu do okamžiku přiznání dílčího důchodu slovenského (tj. od 20. 3. 2020 do 25. 3. 2021). Takový postup však dle mínění soudu není možný, neboť žalované vůbec nepřísluší, aby o příplatku rozhodovala. Současně platí, že pokud žalobce neměl ke dni 20. 3. 2020 ve slovenském systému přiznánu důchodovou dávku, nebylo mu k tomuto datu možné příplatek přiznat ani na Slovensku. Pokud se však žalobce domníval, že mu příplatek náleží již od dřívějšího data, bylo na něm, aby v řízení o přiznání slovenského invalidního důchodu, potažmo příplatku k tomuto důchodu, uplatnil opravné prostředky.

[4] Pro úplnost soud dodal, že na věc bylo možné analogicky uplatnit nosné důvody rozsudku téhož soudu ze dne 29. 4. 2022, č. j. 32 Ad 17/2020 - 46 (KS chybně uvádí jinou sp. zn. – poznámka NSS).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností, v níž vyjádřil přesvědčení, že pokud mu žalovaná ke dni 23. 10. 2020 přiznala invalidní důchod, je povinna přiznat mu k tomuto datu i příplatek podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, který je jeho nedílnou součástí. Tomu evropské právo nebrání, neboť jiný členský stát do věci vstupuje až ke dni 25. 3. 2021 (přiznání slovenského důchodu). SP Bratislava nemohla svým rozhodnutím ze dne 6. 3. 2023 zcela vyčerpat předmět podané žádosti, neboť mohla o přiznání příplatku rozhodnout až ode dne přiznání slovenského důchodu. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2022, č. j. 32 Ad 17/2020 - 46, je na věc neaplikovatelný, neboť se jednalo o odlišnou situaci. Žalobci v citované věci byl přiznán nejprve slovenský důchod (spolu s příplatkem) a pak teprve důchod český.

[6] Stěžovatel je přesvědčený, že kasační stížnost je přijatelná [§ 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], neboť přesahuje jeho vlastní zájmy. Jedná se o zodpovězení otázky, zda rehabilitovaný občan, který pobírá důchod v České

pokračování

republice i na Slovensku, má nárok na příplatek už ode dne, kdy mu byl přiznán první z těchto důchodů.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze odkázala na argumentaci obsaženou v rozsudku krajského soudu, s níž se zcela ztotožňuje.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Stěžovatel spatřuje důvod přijatelnosti kasační stížnosti v nutnosti zodpovězení otázky, zda osobě pobírající důchod v České republice i na Slovensku náleží příplatek již ode dne přiznání prvního z těchto důchodů. Nejvyšší správní soud však považuje za potřebné zdůraznit, že v nyní posuzované věci si sporná otázka takto nestojí. Předmětem totiž není posouzení, od jakého okamžiku stěžovateli příplatek dle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci náleží, ale zda žalované příslušelo, aby vydala věcné rozhodnutí o žádosti stěžovatele o zmiňovaný příplatek k českému důchodu. Žalovaná i krajský soud totiž shodně dospěly k názoru, že nikoliv, neboť o příplatku může rozhodovat toliko slovenská nositelka pojištění.

[10] Nejvyšší správní soud se k povaze příplatku podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci vyjádřil již v rozsudcích ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Ads 86/2005-37, č. 1159/2007 Sb. NSS, či ze dne 31. 10. 2007, č. j. 4 Ads 83/2006-37, č. 1730/2008 Sb. NSS. V druhém ze zmíněných rozsudků vyslovil, že vztah úpravy obsažené v citovaném ustanovení a předpisů o důchodovém pojištění „nelze chápat jako vztah speciálního a obecného, ale na úpravy důchodu z titulu soudní rehabilitace je nutno nahlížet jako na integrální součást dávek důchodového pojištění. Pro důchody upravené z důvodu soudní rehabilitace tak nadále platí veškerá obecná ustanovení, například o nároku či výplatě těchto dávek.“ Kasační soud tedy setrval judikuje, že příplatek tvoří s přiznaným důchodem jeden celek. Vztahuje se na něj tedy krom jiného i totožná příslušnost rozhodnout o věci, jako v případě rozhodování o samotném důchodu.

[11] Velmi obdobnou situaci jako v nyní projednávané věci se Nejvyšší správní soud zabýval v usnesení ze dne 28. 4. 2023, č. j. 4 Ads 168/2022 - 31, v němž konstatoval, že doby nezákonné vazby a výkonu trestu podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci se vztahují k federálním dobám pojištění. Proto byly v případě žalobce v označené věci považovány za slovenské doby pojištění (sídlo zaměstnavatele v době rozdělení ČSFR na Slovensku). Za takových okolností byly k rozhodnutí o příplatku příslušné slovenské správní orgány – příplatek náležel k slovenskému důchodu, nikoliv k současně pobíranému dílčímu důchodu českému. I v nyní projednávané věci je stěžovatel poživatel dílčího slovenského důchodu (v tomto případě invalidního) a dle čl. 20 Smlouvy jsou jeho federální doby pojištění považovány za doby pojištění získané na Slovensku. Dílčí invalidní důchod na území ČR pobírá toliko z titulu dob pojištění získaných po rozpadu ČSFR. Příplatek podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci tedy i v jeho případě tvoří nedílnou součást dílčího slovenského invalidního důchodu. Příklad stěžovatele se proto ve všech klíčových rysech shoduje s věcí posuzovanou Nejvyšším správním soudem pod shora citovanou spisovou značkou (kasační stížnost směřovala proti stěžovatelem označenému rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2022, č.j. 32 Ad 17/2020 - 46). Pořadí přiznání důchodů (tj. zda byl k dřívějšímu datu přiznán důchod český či slovenský) je pro posouzení příslušnosti k rozhodování o příplatku podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci irelevantní. Jinak řečeno, ani skutečnost, že stěžovateli byl dříve přiznán dílčí český invalidní důchod, nemůže činit z žalované orgán příslušný k projednání návrhu na přiznání tohoto příplatku, pokud se dle kritérií uvedených v čl. 20 Smlouvy považují federální doby pojištění za doby slovenské.

[12] Nejvyšší správní soud shrnuje, že se již v rámci své rozhodovací činnosti otázkami rozhodnými pro projednávanou věc plnohodnotně zabýval. Z rozsudku krajského soudu je nadto zřejmé, že judikaturu kasačního soudu respektoval a rozhodl zcela v jejím duchu. Současně nic nenaspovídá tomu (a ostatně ani stěžovatel to netvrdil), že by se krajský soud dopustil jakéhokoliv pochybení (natožpak zásadního), které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost tedy v žádném ohledu nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.). Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Žalované jako správnímu orgánu takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. února 2025

pokračování

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu